

На Шумадијском књижевном сабиралишту у оквиру Госпојинских свечаности учествовао је и песник који, како је речено „не само да носи апостолско име него деценијама апостолски служи слову о Србији, српству, о слободи и о крсту“. Реч је о песнику Матији Бећковићу, са којим смо забележили краћи разговор о разним темама.

Господине Бећковићу, чини ми се да сте последњи пут гостовали у Крагујевцу промовишући книгу Ћераћемо се још. Од тада нисте престали да се ћерате. Ћерате ви њих, ћерају они Вас и докле сте доћерали?

- Ево до Крагујевца. То ћерање је наш перпетум мобиле, национални.

Овде сте дошли на позив Саборне цркве, мада бих ја радија рекла на позив Велике Госпође – да учествујете на Њеним свечаностима. Шта за Вас значи ова Велика Госпођа, односно којим именом Ви Њу дозивате? Познато је да Она за сваког значи нешто различито, некеме је Мајка, некеме Приснодјева, некеме Невеста над Невестама...

– Госпођин дан је велики празник у целом православљу и српском народу, и нема нигде где се ти дани не славе и где се не приређују овакве свечаности. Нема нигде ниједног краја, а да нема храма посвећеног Пресветој Богородици. Од Приморја па до Свете Горе. Чак и у Светој Гори где ниједна друга жена нема приступ, има једна жена која је изнад свих, и то је њен врт. А што се тиче Вашег другог питања, мени је најблискије оно

што је рекао о њој један велики песник Свети Јован Дамаскин: „Она је мајка Онога који је на небу рођен без Мајке, а на земљи без Оца.“

Песници често гостују у црквеним институцијама. То није необично ако се зна да је она једина установа која се својим „члановима“ то јест верницима обраћа песничким језиком. Шта јој је тај песнички језик донео, а шта одузео?

- Црква код Срба није само Црква, она је наша прва библиотека, прва наша школа, први наш универзитет. Ми смо од Цркве чули своје име, и научили свој језик. Она је створила чак и српску државу. И тако је од самог почетка. И то се све може очима видети и опипати рукама. Иако је и пре Светог Саве било и Цркве и писмености, он је први српски писац чије име и презиме знамо. Било је држава и пре Немање али је Немања основао српску државу; без писмености не би било Немањићке државе, али је та писменост сачувана и поново рођена и препорођена у Светом Сави. Када бисте сада питали некога ко је био пре Свети Сава или солунска браћа Ћирило и Методије, сви би рекли први је Свети Сава мада су они били три века пре Светог Саве, па су се они ипак у њему поново родили. И пре манастира Хиландара постојали су српски манастири, али је манастир Хиландар постао најдубљи камен нашега духовног постојања. То је једна транспозиција и народно памћење је антидатирало наше постојање. Тамо је најпоштованија икона Богородице Тројеручице, а баш ту је икону Свети Сава донео у Хиландар, на родно место наше писмености и усмености, тако да је та трећа рука постала симбол стварања, транспозиције и спасења. Постоје многе иконе Свете Богородице заштитнице многих градова, усева, заната, битака, али можда ниједна није са више права добила ту славу као Богородица Тројеручица која је постала заштитница српског песништва, слава српских песника. Прошли су векови док се није то уочило, тако да можда никад није написано више песама у славу Богородице Тројеручице као у нашо време. И то су све парадокси и нашег времена и наше историје и нашега живота да баш у ово време се надокнади све оно што није учињено вековима и да једна икона у нашем најпоштованијем манастиру буде игуманија и да баш њу Свети Сава носи у Србију да мири своју браћу и док су та браћа била сложна она је била у Србији, а када су се посвађали она се наљутила и вратила у Хиландар и чека тамо да се овамо поново врати, а сви знамо какав је услов поставила... И све су то питања која више припадају небу него земљи и трају вековима, јер, како је неко приметио - Бог није ништа рекао у журби. Тако да и ове свечаности које су по нашим манастирима потврђују да је наша Црква жива иако је била затрпа и да се поново појавила као најважнија институција нашег народа и као једини кров који наш народ има и кад живи на свим континентима. Срећом су Свети Сава и његов отац подигли Хиландар изван наше земље. Да је направљен у нашој земљи ко зна да ли би преживео и да ли би имао ту улогу коју је одиграо у нашој духовној историји, до нашег времена када је и та икона, њена двојница доношена, пошто је икона наравно само једна, јер она представља ону Једну Једину која је на њој, стигла на Врачар да тамо буде изложена у храму Светог Саве када храм буде готов. А у време страдања ових наших времена, када су страдале наше светиње по Косову том пламену се придружио и

манастир Хиландар, али опет из тог пепела као из пепела Светог Саве што се после толико векова рађа његово тело над нашим главним градом (а када је он спаљен то није био главни град, него је Свети Сава навео обневиделу мржњу својих спалитеља да га спале на највишој коти будућег главног града његовог народа). Тако да је ту довољно посла и за једног песника и за једног монаха и за једног духовника да се у све то загледа и да држећи како се каже хладан разум у огњу, о томе размишља.

Говорите о иконама као Путевођицама и о Цркви као Путевођици, а ево увек има оних који мисле и другачије и ових дана чујемо да је проглашавају за ретроградну институцију и сматрају да је бољитак за Србију направити поново политички програм који ће да пропагира безбожништво. Шта о томе мислите?

- Па добро је рекао наш Патријарх, какав поп таква и молитва.

Ви сте генетски пореклом из краја у којем додуше не проганају Цркву него је фалсификују, али зато проганају национално непожељне писце из читанки. Поново једна држава прогана писце из читанки, то се некако стално догађа на овим нашим просторима. Знаш да сте то већ коментарисали али бих волела да још једном чујемо Ваш став.

- Довољно је видети ко је тамо убачен, а ко је избачен и тај списак ће све рећи. Црква у Црној Гори је и створила Црну Гору. Црногорци су црнорисци. То је била земља калуђера. Црква је старија од државе, њом су управљале владике. Владике су биле њени господари. И сада разуме се, на српском језику се води сва та дискусија против Срба и српског језика, води се на српском језику. И то је јединствен случај да се на једном језику говори страни језик. Све то нема везе са лингвистиком него са политиком и најприземнијим рачунима где људи који нису крштени оснивају своју цркву коју не признаје нико, а онда се целом свету жале да их не признаје само Српска црква. Кад би навели било који пример да их неко признаје онда би могли и прекорити Српску цркву. Тако да увек је било у свим временима и таквих чуда и таквих покушаја да и људи који ни у шта не верују а који се усуђују на нешто што се никад нико озбиљан није усудио тражити..., траже да им се уступе храмови и да се на језику којим говоре оснивају други језици јер Црногорци се на српском језику зову Црногорци и Црна Гора се на српском језику зове Црна Гора, на сваком другом језику се она зове другачије. И сва та слова који они уводе то су слова из српског језика и позната српским говорима не само у Црној Гори, али неко уверење постоји у нашем времену ако сте против Србије и Срба да сте тиме испунили услов да вам сва врата буду отворена и сви рачуни приступачни и томе многи не одолевају да се на најлакши начин препоруче. Али и упркос тој пропаганди, ми

знамо како се зове идеологија која прогони неког само због имена, па ипак упркос томе када је био попис у Црној Гори број људи који се изјаснио да говори српски и да су Срби није се поклапао са њиховим предвиђањима, мада су то људи изјављивали ризикујући да изгубе свој посао и излагајући се ко зна којим шиканама. Не постоји нигде на свету то да једног народа час има час нема, да он никуд не иде, да живи на једном малом простору, а да се појављује на једном попису, а на другом нестаје, и да се опет сви ти пописи, када се говори о њиховој хронологији, позивају на пописе од 1945. године, а да се не спомињу векови када су тамо били сви Срби и када никог другог осим Срба тамо није било. То је исто јединствен феномен да је негде где су сви били Срби неко чудо одлучило да их више нема, то све траје, док се неко не сети да некако учини крај тој забави.

Један сте од потписника иницијативе да 21. октобар дан када је овде у Крагујевцу у Србији направљен један ратни злочин постане државни празник. Хвала вам на томе. Али, да ли мислите да је то прави начин да се одржава сећање на оно што не мора да се заборави? Морамо ли и због чега је важно да то наше памћење некако институционализујемо? Зашто једноставно не радимо на изграђивању људских вредности које неће дозволити да се такви злочини ни праве, а камоли забораве?

- Ја сам просто био зато да се не обележава неки Каинов дан, да се ми не разликујемо од других народа по томе што славимо неки дан када смо се били међу собом, него када смо се били са окупатором. У сваком случају 21. октобар заслужује да буде национални празник, као дан сећања не само на тај нечувени злочин него и на све сличне злочине који су се чинили према српском народу. Јер, злочинац није правио разлику међу Србима. Он је рекао 100 за једнога, а није за ту стотину прописивао никакве друге услове сем да буду Срби и ми би могли да то примимо к знању и да не правимо разлику међу мртвима, јер они су се давно помирили. После 60 и више година, можда бисмо могли да кажемо неку реч која би била достојна тог мучеништва и коју би они волели у њихово име да кажемо и да коначно дочекају тај дан.

Да ли је то човечански заборав што нам управо Немачка данас доноси смернице како да се понашамо да стигнемо у Европу?

- То што се догађа је нешто што гледа читав свет, а од нас се тражи да платимо улазницу скупље него што кошта цела представа. То је јединствен услов. Што је најгоре они нам траже све, а не нуде ништа. Скоро да нам траже да уђемо у нешто што не постоји.

За крај питање, што Вас тако ретко има у Крагујевцу?

- То је такође занимљиво да сам ретко био у Крагујевцу, али се сећам сваког свог доласка и у младости и касније. Једном сам био гост владике Саве у једно страшно време када се мало шта догађало у нашој цркви а он је био тако активан и жив неимар да ме је провео кроз своју Епархију и показао шта се све ради и гради, да ја нисам мислио да сам у нашој земљи и нашој цркви, него као да сам био негде другде где све цвета и не престаје да се гради. И сећам се да сам уморан дошао у Владичански дом, а он се још није уморио, него се неким степеницама у библиотеци успео да извади неку књигу коју је Епархија објавила и да ми је покаже. Никада нисам заборавио тог динамичног, вредног и незаборављеног епископа Српске цркве.

Знам једног песника који је испевао стих да се увек касни са доласком у неки град. Па, зашто се касни?

- Нека то питање остане отворено за различита тумачења.

(Извор: Радио Златоуст - новинар Гордана Јоцић, Епархија шумадијска)